

Άννα Καραμάνου: Η «ειρηνική εξέγερση των θηλυκών Sapiens»

Το πρώην μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με την πλούσια πολιτική παρουσία στα κορυφαία όργανα της Ε.Ε. και στον αγώνα για την ισότητα των φύλων, μιλάει στην ΑΜΑΡΥΣΙΑ για το βιβλίο της «Η ειρηνική εξέγερση των θηλυκών SAPIENS 1821–2021» (εκδ. Αρμός).

Η Άννα Καραμάνου δεν μας είναι άγνωστη. Συμμετείχε, ως εθνική εμπειρογνώμων, σε δύο δίκτυα πολιτικής ισότητας των φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ήταν μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1997–2004) και εκλέχθηκε στο προεδρείο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών (PES) και πρόεδρος της Επιτροπής FEMM του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το 1999 έλαβε Βραβείο Ιπεκτσί, για τη συμβολή της στην ελληνοτουρκική προσέγγιση. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης, του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων και του Πολιτικού Συνδέσμου Γυναικών. Η Άννα Καραμάνου προηγουμένως είχε σπουδάσει στο Εθνικό και

Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και έχει πτυχίο Ελληνικής και Αγγλικής Φιλολογίας, μεταπτυχιακό Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και διδακτορικό Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Εργάστηκε δε επί 23 χρόνια στον ΟΤΕ και διετέλεσε γ.γ. της ΟΜΕ-ΟΤΕ.

Πρόσφατα, κυκλοφόρησε το βιβλίο της «Η ειρηνική εξέγερση των θηλυκών SAPIENS 1821-2021», που αποτελεί ένα συναρπαστικό ιστορικό ταξίδι με αφετηρία την Επανάσταση του 1821 και τερματικό σταθμό την πανδημία και το κίνημα #MeToo του 2021. Ένα αποκαλυπτικό βιβλίο για τους αποσιωπημένους φεμινιστικούς αγώνες και τη σημαντική συμβολή των θηλυκών Sapiens στην επέκταση και τη θεσμική θεμελίωση του νεοελληνικού κράτους από τους Ιωάννη Καποδίστρια, Βασιλιά Όθωνα, Χαρίλαο Τρικούπη και Ελευθέριο Βενιζέλο, μέχρι και τη σύγχρονη ευρωπαϊκή εποχή. Προσφέρει άφθονη ύλη για περηφάνια και για δάκρυα, για αναστοχασμό και αυτογνωσία. Ένα πόνημα, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά μεγάλα ιστορικά γεγονότα, ο ρόλος της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας, οι θρίαμβοι και οι εθνικές συμφορές, ο ρόλος των γυναικών, καθώς και ποιες ιδέες διαμόρφωσαν τη σύγχρονη Ελλάδα. Μέσα από τη γραφή της Άννας Καραμάνου παρακολουθούμε την ειρηνική εξέγερση των γυναικών, που με σημαία τις οικουμενικές αξίες διεκδικούν τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους και τη δικαιοσύνη των φύλων.

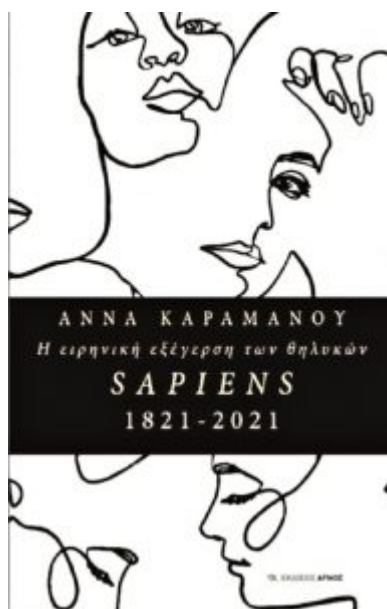
Με αφορμή την έκδοση αυτού του πρωτότυπου και εξαιρετικού ενδιαφέροντος βιβλίου, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Αρμός, είχαμε μαζί της μια ενδιαφέρουσα συζήτηση.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Κυρία Καραμάνου, τι σας ώθησε να γράψετε για τη δράση των γυναικών από την Ελληνική

Επανάσταση μέχρι το κίνημα #MeToo;

Στη συγγραφή του βιβλίου μου με ώθησε το γεγονός ότι οι αγώνες των γυναικών για ανθρώπινα δικαιώματα και αξιοπρέπεια, απουσιάζουν από την ιστορία των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821. Οι ιστορικοί και οι πολιτικοί δεν τίμησαν όσο της άξιζε την εθελοντική συμμετοχή των γυναικών στην ένοπλη εξέγερση και αποσιώπησαν την ειρηνική εξέγερση των θηλυκών σάπιενς για ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Σκοπός μου είναι να αναδείξω και να εντάξω τους αποσιωπημένους φεμινιστικούς αγώνες εκεί όπου ανήκουν, δηλαδή, στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας. Το βιβλίο μου ήλθε για να καλύψει ένα κενό, δίνοντας μια ολοκληρωμένη πολιτική αφήγηση για τα ιστορικά γεγονότα που συναρθώνονται, τόσο με τη δράση των γυναικών στον απελευθερωτικό αγώνα, όσο και στη συνέχεια, τη συμμετοχή τους σε όλους τους εθνικούς αγώνες, τη συμβολή τους στη θεσμική οικοδόμηση του νεοελληνικού κράτους και τη διεκδίκηση εξάλειψης των ανισοτήτων, των διακρίσεων, της αδικίας και της βίας κατά των γυναικών. Το κίνημα #MeToo έκλεισε τους αγώνες 200 ετών και εγκαινίασε μια νέα εποχή!

Επειδή, οι αγώνες των γυναικών δεν είναι αποκομμένοι από τα μεγάλα ιστορικά

γεγονότα, θεωρείτε ότι το κίνημα #MeToo, αποτελεί από μόνο του ένα ιστορικό γεγονός που θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αγωνιστικότητα των γυναικών ή ότι στο μέλλον θα το θυμούνται ως παροδική επικοινωνιακή κίνηση;

Το κίνημα #MeToo, ήλθε με καθυστέρηση στην Ελλάδα, αλλά είναι ό,τι καλύτερο συνέβη για την ενίσχυση του αγώνα κατά της βίας, της υποτίμησης των γυναικών και της κοινωνικής κατασκευής της ανδρικής υπεροχής. Απελευθέρωσε το λόγο, μείωσε το φόβο και αποκάλυψε κρυμμένα μυστικά, καταρρίπτοντας τις πατριαρχικές παραινήσεις: «τα εν οίκω μη εν δήμω» και «μην το πεις ούτε του παπά». Ασφαλώς, δεν πρόκειται για κάτι συγκυριακό. Ήλθε για να μείνει και να ενισχύσει τους φεμινιστικούς αγώνες για πλήρη και ουσιαστική ισότητα αρσενικών και θηλυκών σάπιενς. Σε αυτό το θέμα η Ελλάδα υστερεί τραγικά, αφού κατατάσσεται τελευταία στις χώρες της ΕΕ. Ο χειρότερος δείκτης αφορά το χάσμα ισχύος μεταξύ των φύλων (δείτε στο βιβλίο μου *Ανάλυση των εκλογών του 2019*, σελ.351–357). Αυτή η άνιση και άδικη κατανομή μεταξύ των φύλων, των ευθυνών και των υποχρεώσεων της δημόσιας και της ιδιωτικής σφαίρας, είναι η γενεσιουργός αιτία της βίας κατά των γυναικών και όλων των άλλων ανισοτήτων. Γι' αυτό πρέπει να εξαλειφθεί το συντομότερο. Η κινητοποίηση των ίδιων των γυναικών, η αλληλεγγύη και η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών είναι εκ των ων ουκ άνευ. Τη μεγαλύτερη όμως ευθύνη έχει το πολιτικό σύστημα.

Με όσα αποκαλυπτικά βλέπουμε και ακούμε τον τελευταίο καιρό στα ΜΜΕ για τη συμπεριφορά των ανδρών απέναντι στις γυναίκες, ανησυχώ μήπως το πατριαρχικό στυλ βρίσκεται βαθιά ριζωμένο στο DNA του

Έλληνα. Θα ήθελα ένα σχόλιό σας πάνω σ' αυτό.

Ο αγώνας για έμφυλη ισότητα στη χώρα μας είναι ιδιαίτερα δύσκολος, γιατί ζούμε υπό καθεστώς σκληρής πατριαρχίας και επιβίωσης άπειρων αναχρονισμών, δεισιδαιμονιών, αρνητικών συμβολισμών, διπλών μέτρων και σταθμών και οθωμανικών καταλοίπων. Ο ρόλος της οργανωμένης Εκκλησίας υπήρξε πάντα αρνητικός απέναντι στις διεκδικήσεις για δικαιώματα και δικαιοσύνη των φύλων, σε αντίθεση με την ίδια τη χριστιανική διδασκαλία. Με την εξαίρεση ελαχίστων φωτισμένων ιεραρχών, μέσα σε πλήθος φανατικών, η Εκκλησία αρνείται τον δημοκρατικό διάλογο για θέματα που κατάφωρα παραβιάζουν την αρχή της ισότητας των φύλων και εκπέμπουν αρνητικούς συμβολισμούς που διαιωνίζουν τις ανισότητες, όπως το Άβατο του Αγίου Όρους και ο αποκλεισμός των γυναικών από τις εκκλησιαστικές σχολές και την ιερωσύνη.

Σε κάποια εφημερίδα που παρουσίαζε το βιβλίο σας, κάπου πήρε το μάτι μου ότι «το παρόν βιβλίο απευθύνεται ιδιαίτερα στις γυναίκες, κυρίως της νέας γενιάς». Θα ήθελα να μας συνοψίσετε τους λόγους αυτής της αναφοράς.

Πιστεύω ότι είναι χρήσιμο να γνωρίζουν οι νέες γυναίκες την ιστορία μας και πώς, μέσα στις συγκεκριμένες ιστορικές και πολιτικές συνθήκες, οι αγώνες ελάχιστων μορφωμένων γυναικών (κυρίως δασκάλες) άνοιξαν δρόμους και καθόρισαν τη ζωή μας. Θα ήθελα οι νέες γυναίκες να εμπνευστούν από το παράδειγμα των τολμηρών γυναικών του 19ου αιώνα, που ξεκίνησαν τον αγώνα για τα θεμελιώδη δικαιώματα, αρχικά στη μόρφωση και την αμειβόμενη εργασία, υπό σκληρές συνθήκες πατριαρχίας και υποτέλειας των γυναικών. Επίσης, θα ήθελα οι νέες/οι επιστήμονες να ερευνήσουν περαιτέρω και να αναδείξουν όλες

τις πτυχές του αγώνα και της αποσιωπημένης συμβολής του φεμινιστικού κινήματος στον εκμοντερνισμό, τον πολιτισμό, τη δημοκρατία, την ηθική συγκρότηση και την πρόοδο της Ελλάδας.